

Światowy Dzień Zdrowia 2023 **„Zdrowie dla wszystkich”**

7 kwietnia 2023 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) będzie obchodzić swoje 75-te urodziny. Jest to okazja do spojrzenia wstecz na sukcesy zdrowia publicznego, które poprawiły jakość życia w ciągu ostatnich siedmiu dekad. To także okazja do zmotywowania do działania, aby stawić czoła wyzwaniom zdrowotnym dnia dzisiejszego i jutra.

1. Zdrowie dla wszystkich: ostateczny cel

Zaangażowanie Światowej Organizacji Zdrowia w program „Zdrowie dla wszystkich” oparte jest na demokratycznej idei, w myśl której wszyscy ludzie są równi i mają jednakowe prawo do ochrony swojego zdrowia. Przez dziesięciolecia WHO zajmowała się kluczowymi wyzwaniami swojej misji: prowadziła wysiłkom na rzecz poprawy warunków społecznych, aby ludzie rodzili się, wzrastali, pracowali, żyli i starzeli się w dobrym zdrowiu. Jednak taki postęp jest stale zagrożony przez utrzymujące się nierówności zdrowotne. Dlatego cel, jakim jest osiągnięcie zdrowia dla wszystkich, pozostaje dziś tak samo ważny jak 75 lat temu.

2. Ograniczenie i eliminacja śmiertelnych chorób

Jedną z kluczowych misji WHO jest zapobieganie, łagodzenie i całkowite zatrzymanie rozprzestrzeniania się śmiertelnych infekcji. W 1980 roku została wyeliminowana oспа prawdziwa, która była wysoce zakaźną i śmiertelną chorobą, a w samym tylko XX wieku pochłonęła około 300 milionów istnień ludzkich. Globalna inicjatywa zwalczania polio pozwoliła na 99,9% redukcję rozprzestrzeniania się tej choroby.

3. Ochrona ludzi przed pandemiemi

WHO każdego dnia wykrywa tysiące sygnałów alarmowych dotyczących zdrowia i działa na rzecz ochrony ludzi przed zagrożeniami i skutkami epidemii i pandemii. W ciągu ostatnich dziesięcioleci WHO była na pierwszej linii wszystkich poważnych zagrożeń zdrowotnych: od cholery i eboli po ptasią grypę (H5N1), SARS i pandemię COVID-19.

4. Pokój dla zdrowia, zdrowie dla pokoju

WHO odgrywa często niewidoczną rolę w negocjacjach dotyczących usług humanitarnych i zdrowotnych podczas wojen i konfliktów. Od lat 80-tych WHO realizuje projekty „Zdrowie jako pomost do pokoju” w Afryce, Azji, Europie i Ameryce Łacińskiej, prowadząc interwencje humanitarne w miejscach konfliktów. Z pomocą WHO w latach 90-tych walczące regiony Bośni zgodziły się zezwolić na przejazd karetek pogotowia i pomocy medycznej w nagłych wypadkach, kontynuować szczepienia przeciwko polio oraz kampanie przeciw gruźlicy i HIV. Personel WHO nadal wykonuje niebezpieczne obowiązki w strefach konfliktów od Iraku po Libię i od Sudanu po Ukrainę. Na wielu terytoriach narastają konflikty i chaos. W 2019 roku WHO uruchomiła program *Global Health for Peace*, aby przyspieszyć promocję opieki zdrowotnej w strefach konfliktów.

5. Kierowanie polityką i normami dotyczącymi zdrowia

WHO jest światowym autorytetem w zakresie wydawania zasad i wytycznych mających na celu poprawę zdrowia ludzi. Dla przykładu w 2003 roku państwa członkowskie WHO przyjęły pierwszy na świecie traktat dotyczący zdrowia publicznego – Ramową Konwencję

o Ograniczeniu Użycia Tytoniu. Traktat, obowiązujący obecnie w 181 krajach, chroni obecne i przyszłe pokolenia przed niszczycielskimi skutkami używania tytoniu. Od 2021 roku używanie tytoniu spadało w 150 krajach.

6. Zapobieganie chorobom poprzez szczepienia

WHO odegrała pionierską rolę w dostarczaniu szczepionek zapobiegających chorobom. Organizacja ustanowiła swój Rozszerzony Program Szczepień w 1974 roku, aby wspierać wprowadzanie szczepień dzieci na całym świecie, ukierunkowanych na wiele chorób jednocześnie, nie pozostawiając nikogo w tyle. Mamy teraz szczepionki, które chronią nas przed ponad 20 chorobami zagrażającymi życiu, pomagając ludziom w każdym wieku żyć dłużej i zdrowiej.

W 2021 roku wprowadzono nową szczepionkę przeciw malarii – pierwszą przeciwko pasożytom – z obietnicą ratowania tysięcy młodych ludzi każdego roku. Ponadto WHO współpracuje z krajami w celu wdrożenia programu szczepień 2030, aby zbudować świat, w którym wszyscy i wszędzie w pełni mogą korzystać ze szczepionek dla dobrego zdrowia i dobrego samopoczucia.

7. Sprostanie wyzwaniom zdrowotnym związanym z klimatem

Zmiana klimatu jest obecnie największym zagrożeniem dla zdrowia ludzkości. Wpływa na jakość powietrza, wodę pitną, zaopatrzenie w żywność, warunki sanitarne, schronienie i środowisko jako całość. WHO promuje naukę i politykę mające na celu lepsze zarządzanie środowiskiem dla zdrowia oraz wspiera kraje w opracowywaniu kompleksowych planów działania w celu przeciwdziałania skutkom zdrowotnym zmian klimatycznych.

8. Ratowanie życia matek i dzieci

W wyniku m.in. wzrostu liczby pracowników wykwalifikowanej kadry położniczej, szczepień dzieci i pediatrycznej opieki medycznej, przeżywa dziś więcej matek i dzieci niż kiedykolwiek wcześniej. Od roku 2000 do chwili obecnej śmiertelność dzieci poniżej piątego roku życia i ciężarnych matek zmniejszyła się o połowę – imponujący postęp w ochronie zdrowia osób najbardziej narażonych.

9. Troska o tych, którzy się nami opiekują

Osiągnięcia w zakresie zdrowia publicznego były możliwe dzięki niestrudżonym wysiłkom pokoleń pracowników służby zdrowia na całym świecie. WHO promuje pracę pracowników służby zdrowia, którzy dokonali przełomowych wydarzeń w dziedzinie zdrowia, od wyeliminowania ospy prawdziwej po wielki postęp w leczeniu HIV.

10. Zwalczanie chorób niezakaźnych i zdrowia psychicznego

Cieszenie się dobrym zdrowiem oznacza nie tylko życie bez chorób, ale także osiągnięcie pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego. WHO pracuje nad ochroną ludzi przed kluczowymi zagrożeniami prowadzącymi do chorób przewlekłych, takimi jak palenie tytoniu, brak aktywności fizycznej, szkodliwe spożywanie alkoholu i niezdrowa dieta. Zagrożenia te prowadzą do chorób i stanów, takich jak cukrzyca, rak, udar oraz związanych z nimi urazów i cierpienia, które odpowiadają za 74% wszystkich zgonów na świecie.

11. Zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe

Przez dziesięciolecia byliśmy świadkami zarówno niewłaściwego stosowania jak i nadużywania środków przeciwdrobnoustrojowych. W rezultacie nasza obrona przed chorobami osłabła. Doprowadziło to do pojawienia się nowych mikroorganizmów odpornych na znane leki, które zagrażają postępowi, jaki poczyniliśmy w zakresie lepszego zdrowia i dłuższego życia. Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe jest globalnym zagrożeniem dla zdrowia. WHO opracowała globalny plan działania w 2015 roku, ostrzegając świat o oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Wraz z Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, Programem Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska i Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt, WHO utworzyła sojusz „Jedno zdrowie”, którego celem jest zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe na całym świecie.

12. Kierując się nauką i innowacjami

Sukcesy zdrowotne ostatnich dziesięcioleci nie byłyby możliwe bez koncentracji i zaangażowania WHO w naukę i innowacje. W świecie napędzanym przez technologię XXI wieku, WHO zapewnia, że nauka pozostaje ostatecznym przewodnikiem w jej pracy. W ramach swojego programu w 2019 roku WHO utworzyła nowy Wydział Nauki działający w obszarach zdrowia publicznego.

Opracowano na podstawie:

<https://www.who.int/news-room/events/detail/2023/04/07/default-calendar/world-health-day-2023-health-for-all>
<https://www.who.int/campaigns/75-years-of-improving-public-health/stories>

Plakaty do pobrania:

<https://who.canto.global/pdfviewer/viewer/viewer.html?v=WHO75&portalType=v%2FWHO75&column=document&id=52ph0e8b9h6r72uruih5ul558&suffix=pdf&print=1>